

Raske taak ei unune ilalgi

Elle, juuniküüditamise kuuekümmendal aastapäeval, meenutasid raskeid aegu üle elanud inimesed ammuseid õudusi, sest see kogemus ei lähe neil kuidagi meelest.

Aarne Mäe

“Seda ei unusta eluski,” nuuksus koos kümnete saatusekaaslastega eile lõunal vihma käes Rakvere Tammiku okaskrooni juures kõnesid kuulanud Elfriede Mäepöld. “Ma olin ainuke laps, ema suri seal nälga ja isa lasti maha.”

20-aastaselt Kiviõlist Siberisse küüditatud naine viidi koos vanematega minema, sest tema isa võitles Vabadussõjas.

Nooremad ei mõista

Praegu Kadriinas elav Mäepöld sai koos Siberis sündinud kahe tütrega kodumaale tagasi 1956. aastal, kuigi läks sinna teadmises, et jääb sinna eluks ajaks.

Elfriede Mäepöld on kindel, et noorem põlvkond ei oska neid üle poolesaja aasta taguseid traagilisi sündmusi mõista. “Ma leian, et sellest oskavad aru saada need, kes on selle üle elanud,” ütles ta, pidades iga-aastaseid kooskäimisi mälestusmärgi juures väga vajalikuks.

“Kõige raskem oli minna sellise hea elu pealt sellisesse olukorda, kus sind koheldakse nii halvasti,” väristas paljukanatanud naisterahvas õlgu.

Mõtlikult kuulas tammikus kõnesid Rinaldo Nurm, hoides ühes käes portfelli, teises vihmavarju. Vaivarast pärit mees küüditati Jõhvist. “Ma igal aastal pole käinud, kuid sel

Segakoor Viroonia laulis vihmases Tammikus represseeritule “Õrna ööbikut”.

Kalev Lilleorg

aastal nagu juubeli puhul tulin,” rääkis 81-aastane mees. Tervis on tal kehva kätt, kuid ta ise peab õnneks, et sealt üldse elusana tagasi sai tulnud.

Kokkusaamised annavad jõudu

Möödunule mõtleb Nurm väga sageli, kuid temagi arvates ei suudeta tänapäeval küüditamise jõhkral olemust

enam mõista. Nurm peab sääraseid kogunemisi vajalikuks, et meenutada läbielatud aegu ja puutuda kokku inimestega, kellega raske saatus tuttavaks teinud.

Kogunemise korraldanud kohaliku represseeritute ühingu Memento liider Urve Sepman, kes küüditati üheksa-aastase lapsena Tormast, ütles, et ühinguusse kuulub kokku 211 inimest

üle maakonna, kuid enamik on üsna eakad ning kõiki kokku ei saa. Küll aga käivad paljud iga kuu juhatusse koosolekul, et vanu aegu meenutada ja praegust muret kurta.

Eile, pärast jumalateenistust ja kogunemist okaskrooni juures, mindi ühisele koosviibimisele, kuhu kogunes umbes nelikümend inimest.

Küüditamise ümmarguse

tähtpäeva puhul anti hiljuti välja ka Memento tegevust puudutav voldik.

Viru maakonnast küüditati 14. juunil 1941. aastal 1270 inimest. Tapiešelonid hakkasid Siberi poole liikuma 16. juunil. Hiljem kirjutasi punalehed, et Balti vabatahtlikud ümberasujad on röömuga teel uue kodumaa poole, et endale lahedamaid eluvõimalusi leida.